

Regler og retningslinjer for avl av norsk buhund

Vedtatt av årsmøtet 25. mars 2023

Revidert etter årsmøtevedtak 22. mars 2025.

Oppdatert på grunnlag av NKKs Avlsprogram for norsk buhund, vedtatt av NKK HS november 2025

<https://www.nkk.no/helse/avlsprogrammene/godkjente-avlsprogram/avlsprogram-norsk-buhund>

1. Overordnet mål for rasen

Avlsarbeidet har som mål å utvikle en bærekraftig populasjon av friske og rasetypiske hunder med et funksjonelt eksteriør i samsvar med rasestandarden, gode bruksegenskaper og et rasetypisk gemytt. Det er svært viktig med god genetisk bredde i avlen, uten at det går på bekostning av de overnevnte punktene.

2. Generelle regler og retningslinjer

- Alle som driver oppdrett av norsk buhund skal overholde Mattilsynets forskrift om avl av hund, NKK's Etske grunnregler for avl og oppdrett og NKKs regler for registrering av hund, samt drive sitt oppdrett i overensstemmelse med NKK's avlsstrategi og avlsprogram.
- Hunder som benyttes i avl skal være klinisk friske, ha et rasetypisk eksteriør og godt temperament.
- Oppdrettere forplikter å sette seg inn i NKKs avlsprogram og NBK sine regler og retningslinjer for avl.
- Oppdretter er forpliktet til å gi informasjon til valpekjøper om eventuelle raserelaterte helseutfordringer hos valpenes foreldre og deres nære slektninger.
- Kull som skal stå på NBKs valpeliste skal følge klubbens avlsregler. Oppdretter må være medlem av NBK.
- Alle oppdrettere bør oppfordre sine valpekjøpere til å gjennomføre HD-undersøkelse og øyelysning av sine hunder, i henhold til anbefalingen for rasen. Dette er viktig for videre avlsarbeid. Kjent HD-status hos flest mulig hunder er en forutsetning for utarbeidelse av en sikker HD-indeks. Det oppfordres til at oppdrettere tar inn i kjøpsavtalen at valpekjøper skal røntgenfotografere hunden for HD og at hunden skal øyelyses.

Alle som oppdretter norsk buhund oppfordres til å følge klubbens egne avlsregler. Dersom en oppdretter unntaksvis og av helt spesielle årsaker som har betydning for deres videre avlsprogram finner det nødvendig å gå utenfor én av de angitte reglene, kan dette unntaksvis aksepteres. Det er i så fall en forutsetning at oppdretter holder kontroll over videre bruk av hundene i avl. Kull som ikke oppfyller klubbens avlsregler vil ikke bli formidlet gjennom klubbens valpeformidling. Slike kull vil imidlertid bli registrert i NKK dersom NKK registreringsregler, grunnregler og andre av NKKs øvrige regler er oppfylt.

Det bør være en selvfølge at oppdrettere evaluerer resultatet av eget oppdrett samt etter hannhunder de planlegger å bruke i avl og deres nære slektninger, og selekterer sine hunder og kombinasjoner på bakgrunn av resultatene. Bruk av hannhunder bør spres over tid, slik at avkommene kan vurderes før hunden får mange kull.

Det oppfordres til å ikke gjenta kombinasjoner, med mindre det er bare én valp.

Oppdrettere som ønsker råd og veiledning oppfordres til å kontakte avlsrådet i god tid før tispene skal pares.

2.1. NKKs spesifikke regler for registrering av norsk buhund

For å få registrert valper av rasen i NKK, gjelder følgende spesifikke krav til helseundersøkelse og resultater:

- Valpenes foreldre må være røntgenfotografert for HD ved minimum 12 mnd alder. Røntgenbildene skal sendes NKK for avlesning og resultatet registreres i NKKs database. Norske hunder skal HD-røntges i Norge. Kun hunder med HD-resultat A, B eller C kan brukes i avl (NKKs Avlsprogram).

Valpenes foreldre må være øyelyst av autorisert øyelyser. Øyelysningen må være foretatt senest 12 mnd før paring. Dersom en hannhund er øyelyst én gang etter 9 års alder, bortfaller kravet om at øyelysningsattesten kun er gyldig i ett år for at hunden skal kunne brukes i avl. Norskregistrerte hunder skal øyelyses i Norge og resultatet registreres inn på ECVO-skjema av autorisert øyelyser som har utført undersøkelsen. NKK har utarbeidet en tabell over øyediagnoser som medfører forbud om bruk i avl for alle raser. For norsk buhund er følgende angitt i rasens avlsprogram som krav ved registrering:

- Hunder med **pulverulent nukleær katarakt** (PNK – «buhundkatarakt») kan kun pares med hund som er fri for PNK.
- Hunder med **kortikal- eller bakre pol (pos.pol)** skal ikke brukes i avl.

For alle raser gjelder at hannhunder som brukes i avl må ha testiklene på normal plass i pungen. Dette kontrolleres av dommeren på utstilling. For hunder som ikke er utstilt, må det leveres en testikkelattest underskrevet av veterinær.

For øvrig henvises til NKKs Regler for registrering av hund og Grunnregler for avl og oppdrett som må overholdes for å få valper registrert i NKK.

3. Helse

- Bare funksjonelt, klinisk friske hunder kan brukes i avl.
- Hunder som har nære slektninger med kjent eller mistenkt arvelig sykdom skal kun brukes i avl dersom de har svært gode rasetypiske egenskaper å tilføre rasen, og kan bare pares med en partner hvor det ikke kjent forekomst av samme sykdom i nær slekt.

3.1 Gemytt

Det er helt avgjørende for en buhund at den har et rasetypisk gemytt, slik som beskrevet i rasestandarden: «Djervt, energisk og vennlig gemytt.» Aggressive eller engstelige hunder skal ikke brukes i avl.

3.2 Hofteleddsdysplasi (HD)

- Avlshunder må ha kjent HD-status (se pkt 2.1), og skal fortrinnsvis ha diagnosen fri (A eller B).
- Hunder med diagnosen C kan kun brukes i avl dersom den pares med en hund som er fri for HD og summen av HD-indeks for de to hundene i kombinasjonen er minst 200 på paringstidspunktet.
- HD-indeks for hver av foreldrene skal fremgå av valpelisten for alle kombinasjoner.
 - Unntak: Dersom HD-indeks ikke foreligger, men hunden er fri for HD og pares med en HD-fri hund

3.3 Øyelysning

- Avlshunder skal ha en godkjent øyelysningsattest som ikke er eldre enn 12 mnd på paringstidspunktet (se også pkt 2.1).

- Avlskravene er gitt ut fra resultatet av øyelysingen, og er i samsvar med anbefalingene fra Norsk Selskap for Veterinær Oftalmologi (NSVO):
 - Hunder med **pulverulent nukleær katarakt** (PNK – «buhundkatarakt») kan kun pares med hund som er fri for PNK.
 - Hunder med **kortikal- eller bakre pol (pos.pol)** skal ikke brukes i avl.
 - Hunder med **fremre Y-sømskatarakt** (på attesten avkrysset som «ant.sut.l») kan med forsiktighet brukes i avl hvis de ellers representerer gode avlsdyr og pares med hund som er fri for tilsvarende katarakt.

Utover katarakt er det få kjente øyesykdommer hos norsk buhund. Dersom andre øyesykdommer blir diagnostisert, skal NSVO sine avlsanbefalinger følges - <https://nsvo.no/artikler/avlsanbefalinger>

3.4 Epilepsi

Det har forekommet noen tilfeller av arvelig epilepsi hos norsk buhund. Det som her omtales som epilepsi er idiopatisk epilepsi, dvs en tilstand hvor hunden har hatt minst to epileptiske anfall med minst et døgn mellomrom og veterinæren ikke kan påvise en underliggende årsak (som hodeskade, forgiftning, svulster i sentralnervesystemet eller andre tilstander). Avlsreglene er satt på bakgrunn av det vi per i dag kjenner til angående utbredelsen av sykdommen og NKKs Avlsstrategi pkt 4.1.

Generelt gjelder at hunder som har nære slektninger med epilepsi skal kun brukes i avl dersom de har svært gode rasetyperiske egenskaper å tilføre rasen, og kan bare pares med en partner hvor det ikke kjent forekomst av samme sykdom i nær slekt (se pkt 3)

- Hunder med epilepsi skal ikke brukes i avl
- *Eventuelle avkom etter hund med epilepsi* kan ha ett kull etter fylte 3 år – etter kontakt med avlsrådet for å hindre at de pares med hund fra en familie med kjent forekomst av epilepsi.
- *Foreldrene til hunder med epilepsi* tas ut av avl så snart epilepsi er diagnostisert hos et avkom.
- *Søsken av hunder som er mor eller far til hunder som har epilepsi* kan ha inntil to kull – etter kontakt med avlsrådet for å hindre at de pares med hund fra en familie med kjent forekomst av epilepsi. Hvis hunden allerede har hatt to eller flere kull, skal de tas ut av avl.
- *Søsken av hunder med epilepsi* kan ha ett kull etter fylte 3 år; dersom to eller flere hunder i samme kombinasjon har fått diagnosen epilepsi, skal ingen i kullet brukes i avl. Avlsrådet skal kontaktes før paring for å forhindre at de pares med hund fra en familie med kjent forekomst av epilepsi.
- *Halvsøsken av hunder med epilepsi* kan ha inntil 2 kull – etter kontakt med avlsrådet for å forhindre at de pares med hund fra en familie med kjent forekomst av epilepsi.
- *Barnebarn av hunder som er mor eller far til hunder som har epilepsi*, kan brukes i avl i kombinasjon med hund fra familie hvor epilepsi ikke er kjent – etter kontakt med avlsrådet. Hverken tisper eller hannhund bør ha mer enn 3 kull.
- *Hannhundlisten*: Hannhunder som er nevnt i kulepunkt 4-7, kan stå på hannhundlisten dersom de oppfyller klubbens øvrige krav, men med en anmerking om å ta kontakt med avlsrådet i god tid før en eventuell paring finner sted.

3.5 Andre helsekrav

- Hudproblemer
 - Hunder med påvist atopi (atopisk dermatitt), allergi eller andre former for tilbakevendende hudproblemer, skal ikke brukes i avl.
 - Kombinasjoner som har gitt atopi skal ikke gjentas.
 - Hunder som har nære slektninger med atopi, bør ikke pares med en partner som også har atopi i sin nære familie.

- En hund skal uansett ikke brukes i avl hvis den har hatt mer enn tre ørebetennelser eller må stå på immunsupprimerende medisin («allergivaksine») eller svært streng diett/anallergent fôr for å være fri for kliniske tegn.
- Hunder som får påvist annen alvorlig og antatt arvelig sykdom skal ikke brukes i avl.
- Kombinasjoner av foreldredyr som har gitt avkom med alvorlig og antatt arvelig sykdom skal ikke gjentas.
- Hunder med under- eller overbitt skal ikke brukes i avl

4. Innavlsøkning

Innavlsøkningen skal ikke overskride 6,25%, beregnet ved hjelp av en 5 generasjoners stamtavle.

5. Alder og antall avkom

5.1 Tisper

- Tisper skal være minst 24 måneder ved paringstidspunkt og bør få sitt første kull før fylte 6 år
- Som hovedregel bør en tisper ikke pares etter fylte 8 år. Dersom en tisper pares etter fylte 8 år skal hun undersøkes av veterinær før paring. Tisper eldre enn 9 år skal ikke pares, jf. NKK's etiske grunnregler for avl og oppdrett.
- Tisper skal ikke ha mer enn 5 kull: dette vil sannsynligvis bli redusert til 4 kull i NKKs nye etiske grunnregler som er under utarbeidelse.

5.2 Hannhunder

- En hannhund skal ikke ha mer enn ett kull før fylte 2 år og ikke ha mer enn 25 avkom før fylte 4 år.
- Ingen hund skal ha mer enn 45 avkom i løpet av sin levetid. Dette innebærer at når maksimumsantallet er nådd, skal hunden tas ut av avl.

6. Utstilling

Avlshunder skal være utstilt på offisiell utstilling godkjent av NKK, med minimum «very good». Det gis generell dispensasjon fra utstillingskravet for inntil to kull for hannhund og ett for tisper, forutsatt at «Attest fra veterinær for avlshunder som ikke har vært på utstilling» sendes klubben for godkjenning ([se https://buhund.no/avl-og-oppdrett/](https://buhund.no/avl-og-oppdrett/)). Hunden kan stå på hannhundlista inntil den har hatt 2 kull. Hannhundeier må gi avlsrådet beskjed når hunden har paret to tisper slik at den kan strykes fra lista inntil den er utstilt med godkjent resultat. En hund uten godkjent utstillingsresultat kan kun pares med en hund som er utstilt med godkjent resultat.

7. Informasjon til valpelisten

Oppdretter må være medlem av NBK. Fyll ut skjemaet «Informasjon om kullet», inkludert bilde av mor og far og send til avlsradet@buhundklubben.no
Skjemaet finner du her: <http://www.buhund.no/index.php/valpeliste>

8. Informasjon til hannhundlisten

Hannhundeier må være medlem av NBK for å ha sin hund på hannhundlista. Fyll ut skjema «Skjema for hunder til hannhundlista» inkludert bilde og send til avlsradet@buhundklubben.no
Skjemaet finner du her: <https://buhund.no/hannhundliste/>

***Oppdrettere er selv ansvarlig for å drive en forsvarlig avl
og for det resultat som avlen frembringer.***